

22.8.2013

Tj/5

5

Liikennelaitoksen (HKL) talousarvioehdotus v. 2014 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2014-2016

HEL 2013-000817 T 02 02 00

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättäneen hyväksyä liikennelaitoksen vuoden 2014 talousarvioesityksen ja vuosien 2014-2016 taloussuunnitelmaesityksen sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosiksi 2014 – 2016. Suunnitelma sisältää tulostavoitteet, toimintasuunnitelman, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilökuntasuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2014 – 2023. Listan liitteenä on myös HKL:n perustelutekstiehdotus Helsingin kaupungin talousarviokirjaan.

Laitoksen yhteistyötoimikunta on käsitellyt talousarvion kokouksessaan 21.8.2013.

Muutokset toukokuun esitykseen

Johtokunta käsitteli alustavaa talousarvioesitystä 23.5.2013. Kesän aikana talousarviota on päivitetty. Investointisuunnitelmassa automaattimetron ja uusien raitiovaunujen maksueriä on siirretty vuodelta 2013 vuodelle 2014. Lisäksi esimerkiksi metroasemien peruskorjauksien ja Jokeri 2:n investointisuunnitelmia on päivitetty.

Käyttötalous on päivittyneet investointimuutoksien seurauksena poistojen ja infrakoron osalta. Muuten muutokset käyttötalouteen ovat pieniä. Henkilöstösuunnitelmaa on päivitetty raitioliikenteen osalta.

Talousarvion sitovat tavoitteet

Talousarviossa on esitetty HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metroluikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2012 tasolla (Raitio 2012: 3,93; Metro 2012: 4,00).
- Raitioliikenteen luotettavuus on 99,85 % (2012: 99,90 %) ja metroluikenteen 99,96 % (2012: 99,94 %).

- Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehdoissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa.
- Projektinhallintajärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa infrainvestointihankkeissa.

Käyttötalous 2014

HKL:n liikevaihto on 157,0 (2013: 148,4) milj. euroa vuonna 2014. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 50,5 (2013: 49,5) milj. euroa, metroliikenteestä 27,8 (2013: 25,0) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 3,8 (2013: 3,8) milj. euroa eli yhteensä 82,1 (2013: 78,3) milj. euroa. Metroliikenteen liikennöintikorvaus sisältää ns. lisäkorvausta 2,7 (2013: 0) milj. euroa, jolla on tarkoitus korvata Länsimetron käyttöönottoon liittyviä menoja, joita varsinainen liikennöintikorvaus ei kata vielä vuonna 2014. Lisäkorvauksella katetaan metrovarikon laajentamisen kustannuksia sekä lisähenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia kuluja.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 65,8 (2013: 64,3) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteenliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 8,9 (2013: 5,6) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset inframenot, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Tähän ryhmään kuuluvat mm. HKL:n liityntäpysäköinnistä, Länsimetron hallintovastikkeista, bussipysäkki-infrasta ja Suomenlinnan tavaraliikennekorvauksista aiheutuvat kustannukset. Tukea nostaa vuonna 2014 erityisesti infrainvestointien rahoittamiseen kohdistuvat korkokulut.
- Muista myyntituotoista 0,2 (2013: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuottoja.

Valmistusta omaan käyttöön on 5,0 (2013: 5,3) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä sekä vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia.

Liiketoiminnan muut tuotot, 16,6 (2013: 21,3) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Vuonna 2013 liiketoiminnan muissa tuotoissa on mukana kertaluontoinen 4,5 milj. euron myyntivoitto.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 15,7 (2013: 16,0) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 9,1 (2013: 8,9) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 33,1 (2013: 31,5) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 4,5 (2013: 5,0) milj. euroa, liikennevälineiden korjaukset ja huollot 4,4 (2013: 4,0) milj. euroa, suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 3,8 (2013: 3,7) milj. euroa, ratojen korjaukset ja huollot 3,2 (2013: 2,6) milj. euroa, rakennusten korjaukset 2,6 (2013: 1,8) milj. euroa, koneiden korjaukset 2,3 (2013: 2,8) milj. euroa, rakennusten ulkopuhdistukset 2,2 (2013: 1,9) milj. euroa ja rakennusten siivoukset 2,1 (2013: 2,1) milj. euroa.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 43,2 (2013: 41,3) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,3 (2013: 14,0) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1089 henkilöä vuonna 2013. Henkilömäärä nousee 22 henkilöllä vuodesta 2013.

Talousarviovuonna poistot ovat 36,5 (2013: 34,1) milj. euroa. Poistotasoa nostaa laajennetun metrovarikon vaiheittainen käyttöönotto sekä metroasemien ja raitioratojen peruskorjaukset.

Liikelijäämä on 28,3 (2013: 30,3) milj. euroa.

Korkokulut ovat 6,2 (2013: 3,0) milj. euroa vuonna 2014. Raitioliikenteen kalustohankintoihin korkokuluja kohdistuu 0,6 milj. euroa ja metrolinnoituksen kalustohankintoihin 0,1 milj. euroa. Infrainvestointien ja tuotantorakennuksiin liittyvien investointien rahoittamiseen nostettavien lainojen korkovaikutus on 5,5 milj. euroa.

HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 11,2 milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HKL:n liikevaihdossa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 4,8 (2013: 7,3) milj. euroa ja poistoerojen vähennyksiä 2,4 (2013: 1,9) milj. euroa.

Käyttötalous 2015-2016

Taloussuunnitelmavuodet 2015-2016 on suunniteltu vuoden 2014 rahanarvoon.

Vuonna 2015 menopaineet ovat pääomakuluissa ja henkilöstömenoissa. Poistot nousevat 2,5 milj. eurolla vuodesta 2014. Poistoja nostavat metron kulunvalvonnan käyttöönotto ja Jokeri 2:n valmistuminen vuoden 2015 aikana. Myös uusia metrovaunuja otetaan käyttöön vuonna 2015. Investointien rahoittamiseen nostettujen lainojen korkokulut nousevat 3,4 milj. eurolla vuodesta 2015.

Henkilöstökuluissa kasvua on 3,4 milj. euroa. Henkilöstömäärä nousee erityisesti metroliikenteessä, jossa koulutetaan uusia kuljettajia Länsimetron liikennöintiä varten.

Vuonna 2016 HKL:n menoissa on näkyvissä Länsimetron käyttöönotto. Länsimetron ylläpitokulut (10,9 milj. euroa) on kokonaisuudessaan budjetoitu HKL:n budjetin kautta aineisiin ja palveluihin. Lisäksi Länsimetron pääomakuluista se osuus, joka tulee suoraan Helsingin kaupungin maksettavaksi (5,6 milj. euroa), on budjetoitu HKL:n vuokra- ja vastikemenoihin. HKL:n poistot tulevat nousemaan 11,2 milj. euroa vuodesta 2015, josta noin puolet aiheutuu uusien metrovaunujen poistoista sekä vanhoihin metrovaunuihin asennettavien automaattimetrolaitteiden poistoista.

Vuosien 2015 ja 2016 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Metroliikenteen osalta liikennöintisopimus tullaan päivittämän 1.1.2016 alkaen, kun Länsimetron liikennöinti alkaa. Vuonna 2015 metroliikenteelle on budjetoitu lisäkorvaus (5,9 milj. euroa), jolla katetaan ne kulut, joita metroliikenteelle aiheutuu valmistautumisesta Länsimetron operointiin.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

Investointisuunnitelma 2014-2023

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2014-2023. Investointien yhteissumma on 1 170,8 milj. euroa.

Vuoden 2014 suurin yksittäinen investointikohde on Jokeri 2, johon on budjetoitu 12,5 milj. euroa. Muita suuria kohteita ovat metrovarikon kehittäminen, automaattimetron investoinnit, Hakaniemen ja Myllypuron metroasemien peruskorjaus, raitioratojen peruskorjaukset ja uudet raitio- ja metrovaunut.

Vuosien 2014-2018 investointeihin on varattu 665,8 milj. euroa. Vuosien 2014-2018 suurin yksittäinen investointikohde on uudet metrovaunut, joita tarvitaan Länsimetron liikennöintiä varten. Muita suuria investointikohteita ovat uudet raitiovaunut, automaattimetron investoinnit, uusi Koskelan raitiovaunuvarikko, Jokeri 2 ja raitioratakorjaamon uudisrakennus.

Vuosien 2019-2023 investoinnit ovat yhteensä 505,0 milj. euroa. Vuosien 2019-2023 suurin investointikohde on Raide-Jokeri, jonka vaunuhankintoihin on budjetoitu 90,0 milj. euroa sekä radan ja varikon

rakentamiseen 75,6 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat uudet raitiovaunut, Östersundomin metro ja uudet metrovaunut.

Rahoitus 2014-2016

HKL nostaa uutta lainaa 364,0 milj. euroa vuosina 2014-2016. Tästä lainamäärästä kohdistuu infrainvestointien sekä varikoiden laajennuksien ja peruskorjauksien rahoittamiseen 161,5 milj. euroa. Uusien metrovaunujen rahoittamiseen tarvitaan lainarahoitusta 148,5 milj. euroa ja uusien raitiovaunujen 54,0 milj. euroa.

Omavaraisuusaste on 61,9 % vuonna 2014, 52,1 % vuonna 2015 ja 45,3 % vuonna 2016.

Vaikutus kaupungin talouteen 2014-2016

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 10,7 milj. euroa vuonna 2014, 6,8 milj. euroa vuonna 2015 ja -1,7 milj. euroa vuonna 2016.

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 8,9 milj. euroa vuonna 2014, 13,8 milj. euroa vuonna 2015 ja 24,8 milj. euroa vuonna 2016.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta:

- HSL:n ja kaupunkien välisessä infra-sopimuksessa on määriteltä, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille.
- Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja, kuten liityntäpysäköinti, bussipysäkit ja polkupyöräinfra.
- Infrasopimuksessa on määriteltä myös, että infrakorvauksia voi laskuttaa HSL:ltä vasta kun infrakohde on otettu käyttöön. Tämä on HKL:n kannalta merkittävä asia, esimerkiksi metrovarikon laajennuksen osalta HKL neuvottelee HSL:n kanssa asiaan liittyvistä kysymyksistä.
- Länsimetro Oy laskuttaa hallintovastikkeita HKL:ltä vuosina 2014-2015, jotka kaupunki myös joutuu korvaamaan HKL:lle suorana tukena.

22.8.2013

Tj/5

- Kaupungin tukeen sisältyy myös infran luonteisia eriä, kuten bussiliikenteen valmiusmaksut ja Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, joihin HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HKL Talousarvio- taloussuunnitelmaesitys 2014-2016_22.8.2013
- 2 HKL perustelutekstiehdotus Helsingin kaupungin talousarviokirjaan 2014-2016_22.8.2013